

Theo (prof.dr. T.S.M.) van der Zee is hoofdredacteur van *Handelingen* en bijzonder hoogleraar Onderwijs in ethisch en religieus perspectief aan de Radboud Universiteit, Nijmegen. | theo.vanderzee@ru.nl

AI dringt binnen, en aan

Welhaast iedere dag dringt Artificiële Intelligentie mijn leefwereld binnen. Als ik 's avonds thuis een film wil kijken, krijg ik ongevraagd advies: 'We denken dat je dit leuk zult vinden.' Als ik een vraag heb voor mijn energiemaatschappij, krijg ik met een *chatbot* te maken. Op de universiteit wordt van mij als begeleider verwacht een scriptie te toetsen op eigen en echt werk. Onschuldig zijn de vele manifestaties van AI niet, grensoverschrijdend gelukkig ook niet (althans, voor mij).

We zijn de ontwikkelingsfase al lang voorbij dat digitale technologie vooral verbazing, verwondering en ontzag oproept. Het zijn momenteel vooral gevoelens van onzekerheid en angst. Zijn we in staat om de ontwikkeling van AI te overzien, in toom te houden en te beheersen? Waar is AI daadwerkelijk goed voor? Welke gevolgen hebben het onschuldige gebruik (advies van mijn filmplatform) en welke het kwalijke gebruik (inzet door oorlogsstaten) voor onze samenleving?

Deze en vele andere vragen wijzen op de ambiguïteit van technologie. Wie de voortschrijdende technologie ziet als tekenen van de tijd, stelt zichzelf ook (praktisch-)theologische en religiewetenschappelijke vragen. Wat heeft AI ons te zeggen? Welke betekenis heeft AI voor het praktiseren van een goed leven, zingeving, religie, de reflectie daarop en de academische studie ervan? En omgekeerd?

In dit themanummer worden eerste verkenningen gepresenteerd van wat AI betekent voor de praktische theologie en religiewetenschap, in de kerken, het onderwijs, de wetenschap. Het zijn verkenningen die aan het denken zetten, onderbreken, soms ook verontrusten en tegelijk doordeesemd zijn van een fundamentele hoop: AI is niet het einde, maar meer het begin van iets nieuws.

De praktische theologie en religiewetenschap heeft hier een cruciale taak te vervullen. De taak om de vraag te stellen naar morele waarden die op het spel staan, en fundamentele die van de menselijke waardigheid. Als AI kan wat wij mensen kunnen, waaruit bestaat onze waardigheid dan? Als AI (net als de ecologische theologie trouwens) ons als vermeend centrum van de wereld ontthoort, waar zijn wij dan goed voor? Het zijn vragen die implicaties hebben voor het praktisch-theologisch en -religiewetenschappelijk handelen. Genoeg redenen om dit mooie nummer onder redactie van Maaike Harmsen en Hans Schaeffer met veel interesse te lezen. Zij waren het echt, ja, echt. <

